

StoryboardThat (<https://www.storyboardthat.com/>) – є незамінними у межах організації індивідуальних і групових занять та мають досить широкий діапазон можливостей для демонстрації наочних матеріалів.

Враховуючи, що на заняттях з курсу природничої освітньої галузі при засвоєнні нових знань основним елементом є вивчення нового матеріалу, нами обґрунтовано, які інструменти необхідно використати для підтримки уваги майбутніх учителів, для активізації їхньої пізнавальної діяльності, для розвитку творчості і самостійності.

Ключові слова: цифрові технології навчання, природнича освітня галузь, майбутні вчителі початкових класів.

Список використаних джерел

1. Взаємооцінювання як елемент формувального оцінювання НУШ. URL: <http://teach-hub.com/tag/nova-ukrajinska-shkola/page/7/> (дата звернення: 01.03.2021).

2. Гриневич Л. Від школи, де накачують знаннями, ми переходимо до школи компетентностей. URL: https://dt.ua/EDUCATION/liliya-grinevich-perehodimo-vid-shkoli-vyakiy-tilki-napihayut-znannyaми-ta-vidtvoryuyut-yih-do-shkoli-kompetentnostey-252819_.html (дата звернення: 01.03.2021).

3. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konczepczija.html> (дата звернення: 01.03.2021).

ПРОФЕСІЙНІ ВИМОГИ ДО ВЧИТЕЛЯ У КОНТЕКСТІ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ УЧНІВ

*Тишкова Марія,
Інститут педагогіки НАПН України,
м. Київ, Україна*

Нова українська школа (НУШ) визначає три взаємопов'язані напрямки модернізації освітнього процесу: 1 – компетентісно орієнтоване навчання, 2 – підготовка учителя, 3 – освітнє середовище. За кожним напрямком здійснюються відповідні заходи з реалізації концепції НУШ. Зокрема, за

напрямок із підготовки вчителя розроблено й затверджено професійний стандарт учителя, аналіз якого засвідчує, наступне.

Трудові функції згруповано у чотири групи, кожна з яких деталізує професійні компетентності: *група А*. Навчання учнів предметів (інтегрованих курсів) містить 14 деталізованих компонентів, *група Б*. Партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу – 10 компонентів, *група В*. Участь в організації безпечного та здорового освітнього середовища – 9, *група Г*. Управління освітнім процесом – 7, *група Д*. Безперервний професійний розвиток – 6. При цьому у предметно-методичній компетентності групи А лише один компонент стосується знання змісту предмету і один – предметної методики навчання. Більшість компонентів у тій чи тій мірі стосуються компетентнісно орієнтованого навчання як сукупності професійних компетентностей учителя.

У документі зокрема зазначено, що «мета професійної діяльності вчителя полягає в організації навчання та виховання учнів під час здобуття ними повної загальної середньої освіти шляхом формування у них ключових компетентностей і світогляду на основі загальнолюдських і національних цінностей, а також розвитку інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, необхідних для успішної самореалізації та продовження навчання» [1, с. 1].

Формувати та розвивати ключові компетентності та вміння, спільні для всіх компетентностей, формувати готовність до їх застосування у позанавчальній діяльності; здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу; упроваджувати технології та методики особистісно зорієнтованого, компетентнісного та інтегрованого навчання, виховання і розвитку – складники професійної компетентності вчителя, зазначені у професійному стандарті учителя, що напряму пов'язані із компетентнісно орієнтованим навчанням.

Серед інших складників – застосовувати сучасні методики і технології моделювання змісту навчання предметів (інтегрованих курсів), формувати в учнів розуміння природних зв'язків різних процесів, учити їх вирішувати практичні завдання, що вимагають синтезу знань з різних освітніх галузей,

розвивати в учнів системне й критичне мислення для розуміння себе, своїх цінностей та потреб, здатності до осмислення власних рішень та їх наслідків, навичок рефлексії [1].

З огляду на те, що основним часом спілкування вчителя з учнями залишається навчальний час на уроці, виникає проблема його раціонального використання, щоб формувати і розвивати як предметні знання, так і спільні для ключових компетентностей уміння й навички, а ще цінності та особистісні якості. Досягнути цього можна добором форм, методів і засобів навчання.

Аналізуючи публікації із організації компетентнісного навчання, переважно зустрічаються рекомендації щодо вибору методів навчання за характером взаємодії вчителя й учнів, які, як відомо, поділяють на пасивні, активні та інтерактивні. Оцінюючи ці методи з позиції їх ефективності в компетентнісному навчанні, перевагу надають інтерактивним методам. На нашу думку, всі три групи методів мають свої переваги й недоліки й мають бути застосовні залежно від їх педагогічного ефекту.

Другу популярну групу методів компетентнісного навчання складають методи, пов'язані із пізнавальною активністю учнів, зокрема такі як *продуктивні* (вивчений матеріал застосовується в практиці); *евристичні* або *частково-пошукові* (окремі елементи нових знань учень здобуває завдяки розв'язанню пізнавальних завдань); *проблемні* (учень усвідомлює проблему і знаходить шляхи її розв'язання).

Компетентнісно спрямоване навчання вимагає урізноманітнення *форм організації навчально-пізнавальної діяльності учнів*. При цьому перевага надається формам, які створюють таку ситуацію, коли кожний учень має можливість висловитись, презентувати себе.

Дуже важливо, щоб використання тих чи тих методів, прийомів, форм навчання не було «даниною моді». Їх добір і застосування слід підпорядковувати очікуваним результатам навчання. Щоб успішно формувати компетентну особистість, сучасний педагог має вміти моделювати, організовувати, скеровувати й корегувати навчальний поступ кожного учня.

Тому найважливішим у компетентісно орієнтованому навчанні є процес формування в учнів наскрізного уміння – вміння вчитися. Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО) спільно з Дитячим фондом Організації Об'єднаних Націй (ЮНІСЕФ) та у співпраці з багатьма іншими міжнародними і національними організаціями запропонували концептуальну модель, що має чотири принципи навчання:

- учитися знати;
- учитися застосовувати знання;
- учитися бути;
- учитися жити разом [2].

Зазначені принципи не слід розглядати як окремі та взаємовиключні – вони взаємопов'язані й найбільш повно відповідають сутності компетентісно-орієнтованого навчання.

Ключові слова: професійний стандарт, компетентісне навчання, методи навчання.

Список використаних джерел

1. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)», затверджений наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України №2736 від 23.12.2020 р. URL: https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/Nakaz_2736.pdf

2. Delors, J. et al. 1996. Learning: The treasure within. («Образование: сокрытое сокровище») Paris, UNESCO.